

Motto HET VISIOEN ZAL DOORVERTELD

Openingslied: Dit huis van steen en woord (III-44)

Welkom

Goedemorgen voor jou, en jou, en jou, op deze derde zondag van de adventsperiode. Dit

Twee jaar terug alweer hadden we ook een rode draad in de adventstijd. Toen stond de profeet Micha centraal in de vieringen. Jan van der Sman had toch echt wel een studie gemaakt van profeet en waarschuwde ons voor de woede die het boek Micha ademde. Ik moet je eerlijk zeggen: Sefanja kan er ook wat van!

Net als vorige week is het boek Sefanja een kort boekwerk: 53 verzen verdeeld over drie hoofdstukken. Het is een boek van stevige taal, waarschuwende woorden, dreigend zelfs. Een boek dat ons wakker schudt én perspectief en hoop biedt. In de lezingen gaan we luisteren naar de woorden van Sefanja, en de woorden overwegen in deze tijd.

Maar laten we beginnen met een moment van stilte, en woorden van gebed.

Goede God,
zie ons gekomen, hier, bij u.
U bent het licht van de wereld.
Wij danken u dat u het kwaad herkent, weerstaat en overwint.

Wij bidden u: Hoor onze gebeden.
Gebeden van verwachting, van hoop,
van dankbaarheid, en ook van zorg om de mensen die ons nabij zijn.

Wees ons nabij in dit uur.
Geef ons de ruimte in ons hoofd en in ons hart om uw woorden te horen,
en geef ons moed om uw woorden te overwegen.

Amen.

Derde adventskaars ontsteken

Lied: Het visioen zal doorverteld (III-142)

Dienst van het woord

Eerste lezing: Sefanja 3,1-6

Het zal slecht met jou aflopen, jij slechte, bedorven stad Jeruzalem die bloed vergiet. Je wil niet naar me luisteren. Je wil niets doen met mijn waarschuwingen. Je vertrouwt niet op de heer. Je gaat niet naar je God toe. Je koningen lijken op brullende leeuwen. Je rechters lijken op verslindende wolven die niets overlaten tot de volgende ochtend. Je profeten zeggen maar wat. Ze zijn niet trouw aan mij. Je priesters hebben het heiligdom bedorven met hun gedrag. Ze houden zich niet aan mijn wet. Ik, de rechtvaardige Heer, woon in jou, Jeruzalem. Ik doe nooit iets wat onrechtvaardig is. Elke ochtend is mijn rechtvaardigheid te zien. Maar slechte mensen schamen zich nergens voor. Ik heb volken vernietigd, hun muren en torens vernield. Ik heb hun straten leeggemaakt: er is niemand meer. Hun steden zijn puinhopen, zonder mensen, zonder bewoners.

Lied: Lied van woord en weg (III-14)

Tweede lezing: Sefanja 2, 1-3

Bedenk heel goed wat je aan het doen bent, jij schaamteloos volk. Kom terug bij God, vóóordat Hij doet wat Hij heeft besloten. Maak er haast mee, want de tijd vliegt voorbij. Voor je het weet komt de dag van de Heer, de dag van zijn straf. Laten de mensen die wel aldoor geleefd hebben zoals de Heer het wil, het uitroepen tot de Heer. Verlang naar rechtvaardigheid. Span je ervoor in! Misschien zal Hij hen op die dag redden.

Muziek

Derde lezing: Sefanja 3,14-20

Zing blij, Jeruzalem! Juich, Israël, wees vrolijk en blij! De Heer zal je niet langer straffen. Hij heeft je vijanden vernietigd. De Koning van Israël woont Zelf bij je. Er is geen misdaad meer overkomen. In die tijd zal tegen Jeruzalem worden gezegd: 'Wees niet bang, Jeruzalem, wees niet langer bang. De Heer God woont bij je. Hij is de held die jou bevrijdt. Hij zal van vreugde over je zingen. Uit liefde zal Hij zwijgen over alles wat je verkeerd hebt gedaan. Hij zal over je juichen, van blijdschap.'. De mensen die bedroefd zijn om dat ze mijn feesten niet meer kunnen vieren zal Ik verzamelen. Want ze horen erbij. Jeruzalem, je hoeft je niet langer te schamen. In die tijd zal Ik afrekenen met al je vijanden. Jullie zijn mijn schapen. De zwakke schapen zal ik redden en de verstoten schapen zal ik weer terugbrengen. Zij die eerst door iedereen uitgelachen werden, zullen nu geëerd en geprezen worden. In die tijd zal Ik jullie naar je land terugbrengen. Want ik zal jullie weer verzamelen. Jullie zullen beroemd worden. Alle landen en volken zullen jullie prijzen. Jullie zullen met eigen ogen zien dat IK een einde maak aan jullie gevangenschap en Ik zal weer goed voor jullie zijn, zegt de Heer.

Muziek

Overweging

Wonderlijk. Dat woorden uit het jaar 600 vóór Christus zó passend en pakkend kunnen zijn in deze tijd. De maatschappelijke onrust is enorm in Juda: de handelaren misdragen zich, er is geweld, de mensen zijn lui en bijgelovig bovendien. De vernietiging is nabij, en profeten als Sefanja waarschuwen het volk.

In heldere bewoordingen: 'God zal zelfs de mens wegdoen'. Maar kennelijk is het nog niet duidelijk voor het volk van Jeruzalem. Sefanja waarschuwt nóg een keer. In nóg helderder taal. We lezen: 'Het zal slecht met jou aflopen, jij slechte, bedorven stad Jeruzalem die bloed vergiet. Je wil niet naar me luisteren. Je wil niets doen met mijn waarschuwingen.'. Zo was het.

En zo is het. Al reflecterend op de lezingen van deze ochtend zag ik de parallel met deze tijd. Heel eerlijk: ook wij leven in tijden van crisis. Het klimaat dat bedreigd is en wordt. Maatschappelijke onrust zich uitend inrellende jongeren in Rotterdam. Burgers onmachtig en gefrustreerd door een falende overheid. Volken op drift voor oorlog en spanning.

En ook wij zijn gewaarschuwd. En hebben de signalen gemist.

We leven in tijden van transitie. Eerder, op een niet meer te duiden moment, is een beweging in gang gezet die onomkeerbaar is. Of beter: met de tijd onomkeerbaar is geworden. We hebben de signalen gemist. En heel eerlijk: dat doen we nog steeds. Is de allesomvattende vernietiging van de aarde en de mensheid dan het enige dat ons rest?

Afgelopen week sprak ik een oudere man en we filosofeerden wat over de woorden van Sefanja en de tijd van heden en verleden. Hij zei: 'We hebben eerdere tijden van crisis gehad, maar het werd altijd béter.'. Ik herinnerde me een gesprek dat ik ooit met papa had. Hij vertelde van zijn ouders, die voor hem wensten dat hij het beter zou krijgen dan zij het hadden. Ik hóór mezelf nog zeggen: 'Hopelijk wens je ons dat niet, want dat is niet te doen! Het beter krijgen dan jullie!'.
'

Misschien is dat het. Dat langzaam maar zeker het besef indaalt dát het niet beter wordt, eerder minder. Dat het leven niet maakbaar is. Dat er grenzen zijn. Grenzen aan de groei. Grenzen aan letterlijk de ruimte die we hebben met elkaar. Grenzen aan het woord. En grenzen aan het individualisme. Dat kan een pijnlijk besef zijn.

Het is dan ook niet vreemd dat we dat besef willen ontkennen. Kop in het zand. Ogen gesloten voor de signalen. Oren dicht voor de waarschuwende woorden. Maar dat helpt ons niet:-{.

Weer terug naar de oudere man. Hij zei ook: 'Crisis zijn van alle tijden. Maar het lijkt wel alsof het moeilijker is dan ooit tevoren om ermee om te gaan. Vroeger waren we aangewezen op elkaar. Waren we ons ervan bewust dat je elkaar nodig had om te (over-)leven. Dat is vandaag de dag heel anders.'.
'

Hij heeft een punt. Het lijkt erop dat we de verbinding kwijt zijn. Op alle niveaus. We zijn de verbinding kwijt met elkaar en de ander. Losgeraakt van de ander dwalen we rond in een wereld waar aloude ankerpunten als een gezin of het verenigingsleven of de kerk. Ook dreigen we de verbinding kwijt te raken met onszelf in een leven dat Herman van Veen ooit bezong met zijn 'vallen, rennen, vliegen, opstaan en weer dóórgaan'. Om over de verbinding met de Ene maar te zwijgen.

En daar staan we dan. Eenzaam en alleen in een wereld in crisis.

Of toch niet?

Het visioen zal doorverteld. Ook vandaag! Sefanja lezend belooft de Ene, God, ons betere tijden als we durven aankijken wat er pól en onontkoombaar voor ons staat aan verdriet, onmacht, woede en pijn. Geconfronteerd met de crisis ontdekken we krachten die er óók zijn, verborgen misschien, of nog niet aangeboord. Maar ze zijn er. Sefanja houdt ons voor dat we in zware tijden kracht uit elkaar kunnen halen, uit onszelf en uit de Ene. Het zijn prachtige woorden: God woont bij je, verzamelt de mensen om je heen en bevrijdt je.

Als dat geen visioenen zijn! Woorden van hoop die vertrouwen geven dat er een weg is uit het donker.

En zeker, de weg is soms moeilijk. In tijden van transitie is de frictie groot. Zó groot dat een bescheiden stap niet voldoende is om beweging te creëren. Als we écht toe willen naar een wereld waar we menswaardig kunnen leven dan moeten we beseffen dat het een weg wordt van experimenteren, van vallen en weer opstaan, en van steeds weer opnieuw beginnen. In het vertrouwen dat er altijd licht is, aanzwellend licht. Drie kaarsen alweer. En dat er de belofte is van de mensenzoon die ons voor zal gaan op de weg van de Ene.

Lied: Wij zullen Jood en Griek zijn (III-74)

Dienst van de tafel

Tafelgebed: Is hier de plaats (III-58)

Breken en delen

Voorbeden: Adem ons open (III-92) met het couplet van de zondag

Adem ons open

Ene, we bidden voor de leiders van deze wereld,
vrouwen en mannen in de plaatselijke en landelijke die het verschil kunnen maken.
Dat ze zich bewust zijn van hun positie en dat ze de kracht hebben om deze verantwoordelijkheid te dragen,
om ons voor te gaan naar een betere wereld.

Ene, bidden we voor de profeten van deze tijd:
de informele leiders die het spel van de beïnvloeding als geen ander kunnen spelen.
Dat ze de rol van valse profeet weigeren, en ervoor kiezen om zichtbaar te zijn,
en open te staan voor de dialoog zodat ik en jij 'wij' wordt.

Ene, bidden we voor onszelf en voor elkaar,
dat we in deze laatste weken van het jaar de tijd nemen om te hechten wat nog pijnlijk open is,
en zo ruimte te maken voor dat kind van God dat met ons is op onze weg van het leven.

Amen.

Slot

In een prachtige bundel vol gedichten, *het museum van de poëzie* getiteld, vond ik een gedicht van Claribel Alegría, een dichteres uit Nigeria. Het gedicht heet **Gekniel**.

Gekniel

Ik ging naar de hemel kijken.
Het was een sterrenloze nacht,
schaduwtraden liepen door de lucht omhoog.
Alles was donker,
de stilte was van steen en riep me.
Ik liep erheen,
opende haar muren,
en vond mezelf in het licht gekniel.

Met dit gedicht, én met het licht van de Enige zend ik ons de week in. In de naam van de Vader, de Moeder, de Zoon en de Heilige Geest, amen.

Slotlied: Een mens te zijn op aarde (III-70)

Natascha Leeuwenkuijl, 12 december 2021